

Contribution ID: 70

Tür: Oral Presentation

Yapay Zekâ ile Edebiyat Eleştirisi: Bizi Neler Bekliyor?

18 Aralık 2024 Çarşamba 14:30 (30 dakika)

Günümüzde pek çok alanda kullanılan yapay zekâ, metin yazarlığı ve yaratıcı yazarlık gibi alanlarda da etkinleşmeye başlamış; yapay zekâ tarafından üretilen çeşitli türdeki metinlerin sayısı dikkat çekici şekilde artmıştır (Ceyhan Akça vd. 2024). Yapay zekânın standart bir olay örgüsü ve çok da derinlikli olmayabilecek karakterlerle ortalama bir metin üretebileceği konusunda bir uzlaşma oluşmuş gibi görünmektedir; karşıt görüş ise, orijinal karakter ve karmaşık olay örgüsü yaratmanın zorluklarını ve psikolojik derinliği olan karakterlere hayat vermenin gerektirdiği deneyimli bakışı ve en önemlisi duyguları olmayan yapay zekânın sanat alanındaki kısıtlanmışlığını ifade etmekte ve yapay zekânın yaratıcılığını insan yaratıcılığından farklı değerlendirmektedir.

Yapay zekâ tarafından üretilen bu metinler çeşitli bilimsel araştırmalara da konu edilmektedir. Bu bildiride, metin “üreten” değil ama metin “eleştiren” yapay zekâ ile ilgili bir değerlendirme yapma ve bu alanda, yapay zekâ programlarının bize vaat ettiği gelecekle ilgili sorularımıza ilişkin bir çerçeve sunma amacındayız. Türkiye’de yapay zekâ ile ilgilenen edebiyat araştırmacıları öncelikle metin üretimine eğilmiş ve sonradan eleştirmek üzere, yapay zekâyâ deneysel metinler yazdırmayı, yapay zekânın sınırlarını anlamak adına bir araştırma yöntemi olarak benimsemişlerdir (Tunç 2023). Yapay zekâdan yaratıcı bir metne ilişkin yorumlar veya detaylı edebiyat eleştirisi yapmasını istemek, hem yaratıcı yazım hem eleştirel düşünme gerektiren daha çetrefilli bir görevdir. Verdiğimiz komutlarla, yapay zekânın belli özellikler taşıyan bir karaktere bürünerek eleştiri yapmasını isteyeceğiz ve bu konudaki gözlemlerimizi, yapay zekânın nasıl geliştirilebileceğine ilişkin yorumlarla birlikte sunacağız. Modern öykü örneklerini kullanarak yürüteceğimiz bu çalışmadan elde edeceğimiz bulguları, yapay zekânın Berna Moran’ın sanatçı merkezli, eser merkezli, okur merkezli ve toplum merkezli olmak üzere dörde ayırdığı eleştirel yaklaşımların hangilerini ne ölçüde gerçekleştirebildiğine ilişkin değerlendirmelerimizle birleştireceğiz (Moran 1994).

Presentation language / Sunum Dili

TR (Türkçe)

Disciplines / Disiplinler

Literature / Edebiyat

E-mail / E-posta

gunes.sezen@ozyegin.edu.tr

ORCID ID

0000-0002-7132-0832

Institution / Affiliation / Kurum

Özyeğin Üniversitesi

Country / Ülke

Türkiye

Başlıca yazarlar:: Çimen Günay Erkol (Özyeğin Üniversitesi)

Ortak yazarlar: Güneş Sezen (Özyeğin Üniversitesi)

Sunu yapanlar: Çimen Günay Erkol (Özyeğin Üniversitesi); Güneş Sezen (Özyeğin Üniversitesi)

Session Classification: Session 1.2 (Day 1)

Track Classification: Congist'24: Case Studies and Applications